

Vlaams
Parlement

vergadering **C200**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 28 mei 2020

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het hoge aantal ongekwaliificeerde schoolverlaters in de provincie Limburg – 2208 (2019-2020)	3
VRAAG OM UITLEG van Ann De Martelaer aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over een onkostenvergoeding voor laatstejaarsstudenten Verpleegkunde – 2200 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het dalende aantal inschrijvingen voor de opleiding Verpleegkunde – 2205 (2019-2020)	8
VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de organisatie van levensbeschouwelijke vakken in de derde kleuterklas – 2271 (2019-2020)	15
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de erkenning van diploma's door NARIC-Vlaanderen – 2281 (2019-2020)	20
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over inschrijvingen in scholen in coronatijden – 2307 (2019-2020)	22

VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het hoge aantal ongekwalificeerde schoolverlaters in de provincie Limburg – 2208 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, op 6 februari 2019 stelde ik in deze commissie een vraag over de onderwijskansen in Limburg. De aanleiding daarvoor was het vervolgrapport dat door toenmalig gouverneur Reynders werd gepubliceerd. Daaruit bleek dat de gemiddelde Limburgse scholier nog altijd minder goede onderwijskansen heeft dan de gemiddelde Vlaamse scholier.

Een ander groot probleem in Limburg is de ongekwalificeerde schooluitval, dus jongeren die stoppen met school voor ze een diploma hebben behaald, wat hun kansen in hun latere leven zwaar hypothekeert. Dat gebeurt hier in Limburg heel vaak.

Over deze kwestie werden begin mei nieuwe cijfers gepubliceerd vanuit uw onderwijsadministratie. Daaruit blijkt dat in het schooljaar 2017-2018 in Limburg 11,5 procent van de leerlingen het secundair onderwijs verliet zonder diploma, tegenover 8,8 procent vijf jaar geleden. Uit de vorige meting bleek ook al dat de cijfers, tegen de verwachtingen in, gestegen waren. De stijging is dus zeker niet eenmalig, er is sprake van een tendens. Ook ten opzichte van de andere Vlaamse provincies blijft Limburg, om het met toepasselijke woorden te zeggen, de slechtste leerling binnen het Vlaamse Gewest.

Eind januari kwam de taskforce SALK 2.0 (Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat) voor het eerst samen. Tijdens deze vergadering werd gesproken over de onderwijs- en taalachterstand in Limburg en mogelijke acties die versterkend zouden kunnen zijn voor het onderwijs in Limburg.

Minister, hoe evalueert u de nieuwe cijfers van vroegtijdig schoolverlaten in de provincie Limburg?

Welke concrete stappen werden sinds februari ondernomen om het vroegtijdig schoolverlaten overal, niet alleen bij ons, tegen te gaan?

Is de SALK-taskforce nog samengekomen sinds januari en zo ja, wat werd daar besproken over het onderwijs in Limburg?

Gezien de huidige coronacrisis vrees ik dat het aantal ongekwalificeerde schoolverlaters nog zal toenemen. Ik geef toe dat u stappen hebt ondernomen om dat te voorkomen, maar ik denk dat we met die mogelijkheid toch rekening moeten houden. Welke stappen zult u zetten om dit effect ook de volgende schooljaren tegen te gaan?

Welke eventuele andere initiatieven zult u nemen inzake deze problematiek?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het vroegtijdig schoolverlaten is inderdaad opnieuw toegenomen. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt echter dat we dit enigszins moeten nuanceren. Er zijn push- en pull-factoren, aantrekkingsmechanismen en afstotingsmechanismen, die inspelen op de al dan niet bewuste keuze om het secundair onderwijs vroegtijdig te verlaten.

Een afstotingsmechanisme is bijvoorbeeld een verkeerde studiekeuze, waardoor men snel de school wil verlaten. Pestgedrag is een ander afstotingsmechanisme. Daarnaast zijn er ook de aantrekkingsmechanismen. Dat heeft vooral te maken met de arbeidsmarkt, waarbij het aantrekkelijk is om de overstap te maken van de school naar de arbeidsmarkt, zeker bij arbeidskrapte. Dan worden de loonvoorwaarden interessanter gemaakt, waardoor het voor jongeren die op eigen benen willen staan en een centje willen verdienen, aantrekkelijker wordt de school te verlaten. Op zich is dat natuurlijk niet altijd negatief.

Er is ook een grote groep die zich alsnog wil kwalificeren via een tweedekansleerweg. Daar zien we een stelselmatige toename van ongeveer 1 procent per cohorte.

Er werd trouwens ook verwezen naar het schooljaar 2017-2018. Een bepaald element kan een rol hebben gespeeld in die cijfers. In dat jaar heeft de Examencommissie secundair onderwijs het verplichte portfolio ingevoerd bij de opleidingen beroepssecundair onderwijs (bso). Mogelijk heeft dat ertoe geleid dat sommigen, net om aan die nieuwe regelgeving te kunnen ontsnappen, nog snel het examen hebben afgelegd bij de Examencommissie secundair onderwijs. Mogelijk heeft dat een impact gehad, al weet ik niet of die groot was.

Wat betreft de Limburgse casus, is het een weerkerend gegeven dat Limburg steeds meer vroegtijdige schoolverlaters kent dan het Vlaamse gemiddelde. Dat heeft te maken met het aantikken van de SES-kenmerken (socio-economische status) en de aantrekkingskracht van de arbeidsmarkt. Uit het rapport van VDAB blijkt bijvoorbeeld dat het aantal werkloze vroegtijdige schoolverlaters in Limburg de laatste twee jaar sterk afnam. De arbeidskrapte biedt dus ook meer mogelijkheden voor vroegtijdige schoolverlaters op de Limburgse arbeidsmarkt. Daar speelt dus de aantrekkelijkheid.

Beleidsmatig hebben we uiteraard aandacht voor dit thema via het actieplan Samen tegen Schooluitval. De meeste acties uit dat actieplan zijn gerealiseerd. De administratie is nu bezig met de evaluatie van dat actieplan. Ik verwacht inderdaad een bijkomende impact van corona op vroegtijdig schoolverlaten. Maar het is nog even gissen in welke richting dat zal zijn. Ook daar zal wellicht 'push and pull' spelen. Misschien zullen sommigen iets langer op school blijven, aangezien de arbeidsmarkt krapte zich alleszins op korte termijn niet zo scherp zal voordoen. Er zullen dus minder vacatures zijn, de loonvoorwaarden zullen misschien minder aantrekkelijk zijn, waardoor er misschien een positieve invloed zal zijn op het vlak van het schoolverlaten.

We stellen ook een nieuwe actie voor: het ESF-project (Europees Sociaal Fonds) 'Transitietrajecten voor leerlingen in de tweede en derde graad beroepssecundair onderwijs'. Daarbij proberen we via de school potentiële vroegtijdige schoolverlaters te identificeren, aan te tikken. We hebben die projectoproep gelanceerd in maart van dit jaar en die loopt nog tot 30 juni. Het is de bedoeling dat, indien we inschrijvers hebben, het project opstart op 1 september van dit jaar en loopt tot medio 2022.

Wat betreft het aantal vroegtijdige schoolverlaters die zich via een tweedekansleerweg kwalificeren, zien we dat het cijfermateriaal een onvolledige weergave biedt en een onderschatting is van het aantal jongeren dat zich weet te kwalificeren. De gegevens voor het secundair volwassenenonderwijs worden tot op vandaag niet gerapporteerd in het cijferrapport, omdat er in onze databanken gegevens van bepaalde centra voor volwassenenonderwijs (CVO's) ontbreken.

De provinciale netwerken Samen tegen Schooluitval zetten onder andere in op de kenbaarheid van tweedekansleerwegen, bijvoorbeeld via brochures. Ook heel wat lokale initiatieven zetten in op herkenbaarheid. Zo zetten verschillende CVO's en

Leerwinkels in op infosessies in het secundair onderwijs. We hebben in deze commissie al een debat gevoerd over de vrees die zich manifesteert bij de CVO's in het corona- en postcoronatijdperk rond de impact op de inschrijvingen. Het is misschien ook een stimulans om net die markt extra te bewerken en warm te maken.

In het schooljaar 2019-2020 werd een nieuw financieringsmodel voor de CVO's ingevoerd om meer kwalificatiegericht te werken en kwetsbare doelgroepen meer ondersteuning te kunnen bieden. Ik verwacht binnenkort ook een advies van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) over het voorkomen van ongekwalificeerde uitstroom en het remediëren ervan via een samenwerking tussen het secundair onderwijs, het tweedekansonderwijs en de Examencommissie secundair onderwijs. Dat zal zich binnenkort aandienen.

Tot slot, wat de vraag naar de SALK-taskforce betreft, kan ik u meedelen dat de deputatie van de provincie Limburg, de Limburgse ministers van de Vlaamse Regering, en dat zijn er wel wat, en de diverse socio-economische stakeholders op 27 januari samenkwamen voor de lancering van het zogenaamde SALKturbo, het Limburgse luik van het nieuwe SALK-plan. Daarbij wordt ook gewerkt met de vijf werktafels, heel specifiek gefocust op Limburgse uitdagingen. Er is onder meer een luikje rond dynamisch talent, en daarin zit ook de onderwijsachterstand en een betere aansluiting tussen onderwijs en werk vervat. Dat is dus een specifieke doelstelling die is opgenomen in SALKturbo.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, in mei las ik in Het Belang van Limburg nog: 'Meldpunt moet schooluitval bij Genkse jongeren voorkomen'. U hebt net de uitleg gegeven. Er is het SALK, er zijn de instellingen hoger onderwijs die zich bezighouden met de vroegtijdige schooluitval, je hebt uiteraard de CLB's, je hebt de LOP-werking (lokaal overlegplatform). Is het misschien ook een probleem dat de acties niet gecoördineerd genoeg gebeuren? Het is misschien niet de bedoeling om nog een orgaan bij te creëren, maar doordat er een soort van versnippering is, zijn de acties misschien niet doelgericht genoeg. Wat is uw mening daarover?

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Collega's, ik denk dat we in deze commissie allemaal dezelfde ambitie hebben. We willen allemaal dat jongeren in Vlaanderen, en zeker niet alleen in Limburg, kunnen afstuderen met een diploma.

Ik heb de cijfers van de ongekwalificeerde uitstroom ook eens van naderbij bekeken, onder andere in het kader van SALK, dat opgericht is ten tijde van de sluiting van Ford Genk. De minister heeft er al naar verwezen dat die sluiting helaas een vrij groot pervers effect blijkt te hebben gehad. In de eerste fase was er natuurlijk een vrij grote werkloosheid. Nadien trok de economie, onder andere door SALK en andere maatregelen, weer aan en daalde de werkloosheid in Limburg voor het eerst onder het Vlaamse gemiddelde. Maar dat had helaas het perverse gevolg dat ook heel wat jongeren werden aangetrokken door die aantrekkelijke arbeidsmarkt en dus de school te vroeg en zonder diploma verlieten. Dat is een vaststelling, hoe erg het ook is. En daar moet aan gewerkt worden.

Als we inzoomen op Limburg, zoals we de vorige keer ook hebben gedaan, stellen we toch vast dat het fenomeen zich toespitst op de mijnregio. De mijn gemeenten in Limburg worden bijzonder hard geconfronteerd met schooluitval. Tegelijk hebben ze daardoor ook doorheen de jaren heel wat expertise opgebouwd. Die expertise is bij momenten ook al evidencebased. Ik verwijs naar Kind en Taal, waar we het inderdaad ook in de vorige commissievergadering al over hebben gehad.

Wat ik vooral onthoud, ook vanuit die verschillende mijnsteden en -gemeenten, is dat zij ook na al die jaren hard werken met kinderen die vaak uit sociaal en economisch moeilijker situaties komen. Het is zoals de uitdrukking het mooi zegt: 'It takes a village to raise a child.' Het is een werk van heel veel mensen, de wijk, de buurt, de school, de CLB's, jeugdwelzijnswerk en noem maar op. Het bundelen van die krachten is de enige weg die, onder andere in Genk, de voorbije jaren tot positieve resultaten heeft geleid. Die weg moeten we blijven inslaan. Het mag niet versnipperen, zoals daarnet ook terecht als bezorgdheid werd geuit. We moeten echt structureel al die krachten die er in Vlaanderen en zeker ook in Limburg zijn, blijven bundelen.

Minister, ik ben natuurlijk heel graag een Limburger, maar ik ben niet graag een Limburger die calimero speelt. Dat is ons in het verleden wel wat verweten. We moeten dat ook absoluut niet meer doen. Vlaanderen schuift mee aan aan de onderwijstafel. Ze zullen geen zak geld meer meebrengen, maar ik ga er wel van uit dat ze hun expertise meebrengen, minister. In dat verband wil ik de vraag stellen wat de specifieke rol zal zijn van Onderwijs Vlaanderen aan de SALK-tafel en de tafel rond dynamisch talent, waar terecht naar verwezen is.

Ik hoop dat hij of zij komt, want bij de eerste vergadering was er niemand. Dat is natuurlijk jammer. Wat is uw visie met betrekking tot de deelname van Onderwijs Vlaanderen aan de SALK-tafel? Welke beleidsaanbevelingen mogen we verwachten? Gaan ze een soort van rapport maken over wat er structureel in Limburg nodig is in de toekomst? Wie is de vertegenwoordiger vanuit Vlaanderen aan de Limburgse SALK-tafel? Is dat enkel iemand vanuit het departement of zal er iemand van uw kabinet mee aanschuiven?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): In de vorige legislatuur zijn er ook al heel veel vragen gesteld over ongekwalificeerde uitstroom. Zoals de heer Brouns aangaf, is dat ook voor onze fractie een blijvende zorg. De link wordt heel vaak gelegd tussen ongekwalificeerd uitstromen en leerlingen die les volgen in het deeltijds beroepssecundair onderwijs of in de centra Leren en Werken. Het was de bedoeling om via de uitwerking van het duaal leren ideale kansen te bieden aan die leerlingen en ook een sterke leerweg voor hen uit te bouwen. Ondertussen – laat het ons voortschrijdend inzicht noemen – werd steeds meer duidelijk dat we net voor die leerlingen ook die specifieke leerweg moeten behouden. Dat zijn leerlingen die nog niet arbeidsrijp zijn. Minister, u gaf aan dat u in overleg zou gaan met de onderwijsverstrekkers. Kunt u een stand van zaken geven omtrent dat overleg?

Als we het dan hebben over 'push and pull'-factoren, dan denk ik dat we in deze coronatijden misschien ook wel wat extra aandacht moeten hebben voor de ongekwalificeerde uitstroom. Vermoedelijk zal corona heel veel impact hebben op onze arbeidsmarkt. Hoe zult u aandacht schenken aan die leerlingen die schoolmoe zijn en die misschien, als gevolg van het feit dat we in een laagconjunctuur zullen belanden, minder geneigd zullen zijn om naar de arbeidsmarkt te trekken? Dat wil zeggen dat er binnen de onderwijswereld nog een extra uitdaging bij komt, namelijk meer leerlingen die echt wel schoolmoe zijn.

Inzake het tweedekansonderwijs heb ik al een paar keren de vraag gesteld naar het platform levenslang leren. Welke stappen zijn daar al gezet? Wat is de timing? Misschien biedt het nieuwe VDAB-decreet ook kansen. Hoe kijkt u daarnaar? Is daar al overleg gepland?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, het is al gezegd, maar ik denk dat we het niet genoeg kunnen zeggen: ongekwalificeerde uitstroom is voor

niemand goed, maar echt voor niemand. Ongekwificeerd betekent: geen kwalificatie. Dat is iets anders dan iedereen een diploma hoger onderwijs. Ik breng het toch nog eens onder de aandacht.

De heer Brouns heeft daarnet gezegd dat een van de factoren – minister Crevits heeft dat in de vorige legislatuur ook aangehaald – waardoor we jongeren sneller de schoolbanken zagen verlaten, het feit was dat er tewerkstelling was. Dat verleidde hen letterlijk om die stap te zetten. Dus stroomden zij ongekwificeerd uit. Die kwalificatie is voor de N-VA belangrijk, omdat die vele vormen kan aannemen. Het is niet onbelangrijk om daarop te wijzen.

De provincie Limburg is al een aantal keren aan bod gekomen. Normaal is het het voorrecht van alle Limburgers in deze commissie om daarover te spreken. Sta mij echter toe om daar als Oost-Vlaming ook iets over te zeggen. Ik wil de scholen in Limburg aanmoedigen om dit nu niet aan te grijpen om sneller te delibereren en sneller A-attesten af te leveren, want dan is het Limburgs probleem zagezegd opgelost en daalt de ongekwificeerde uitstroom. Iedereen blij. 't Is te zeggen: blij in de cijfers, maar niet met wat we die jongeren aandoen, want dan zijn we eigenlijk de kwaliteit aan het verlagen. Ik wil heel expliciet aan alle scholen en instellingen in Limburg zeggen dat als die neiging nog maar de kop op zou steken, ze het niet mogen doen omdat ze zichzelf en hun leerlingen daar geen goed mee doen. Ik wil dat met zoveel woorden gezegd hebben.

De minister heeft daarnet ook verwezen naar het SES-profiel van die leerlingen. Een van die zaken is uiteraard de taalfactor die speelt, en ik weet dat de provincie met verschillende projecten op het Nederlands wil inzetten.

Minister, op welke manier kunnen we de zogenaamde neet-jongeren (not in education, employment or training), die er zijn uitgestapt, zo snel mogelijk opnieuw naar een onderwijstraject begeleiden? Dan zitten we uiteraard meer bij het luik van VDAB.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het aantrekkingsmechanisme dat in het verleden altijd heeft gespeeld en altijd een grote impact heeft op het aantal vroegtijdige schoolverlaters, is de aantrekkelijkheid van de arbeidsmarkt. Zij denken in eerste instantie dat ze profiteren van een aantrekkelijke arbeidsmarkt, maar zij zijn ook altijd de eerste slachtoffers van een slecht functionerende arbeidsmarkt. Zij zijn de eerste winnaars van een krapte aan arbeidskrachten, maar zij worden ook het eerste slachtoffer in tijden zoals vandaag. Zij kunnen niet terugvallen op een kwalificatie in de zoektocht naar een andere job.

Wat Limburg en de vrees voor versnippering betreft, denk ik dat het in hoofde van SALK de bedoeling is om via die werktafels net te zorgen voor een coördinatie. Daar is een werktafel over dynamisch talent. Ik zou moeten checken hoe het zit met de vertegenwoordiging van de Vlaamse administratie op dat vlak. Ik weet ook niet of er een uitnodiging is en wat de vragen zijn. Bij mijn weten is er geen vertegenwoordiger van de Vlaamse administratie. Wanneer daartoe een uitnodiging komt, kunnen we daar zeker op ingaan en bekijken welke vragen concreet gesteld worden.

Voor het antwoord op verschillende vragen die zijn gesteld over de verdere stappen die we zullen ondernemen, zal het Vlor-advies van belang zijn en een stap om verdere maatregelen te kunnen uitwerken. Daarbij zal ook de discussie over de neets en de problematiek van de organisatie van ons beroepsonderwijs aan bod komen. We moeten maximaal, maar met een overzichtelijk schema proberen om alle doelgroepen te vatten. De organisatie zoals die vandaag bestaat, met verschillende categorieën en benamingen waar ik voorheen als niet-onderwijsminister nog

nooit van gehoord had, laat staan dat de doelgroep waartoe men zich richt, in finesse zou weten waarover het gaat, moeten we toch ook eens onder de loep nemen.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, ik vind het enigszins verontwaardig dat er geen vertegenwoordiger van de Vlaamse administratie aan de SALK-tafel zit, misschien kan daar verandering in gebracht worden.

De onderwijskwaliteit in Limburg en de problemen met de vroegtijdige schooluitval zijn een oud zeer. De voorbije legislatuur zat er geen enkele Limburger in de commissie Onderwijs, nu wel. Ik hoop dat wij gezien onze numerieke sterkte mee kunnen wegen en oplossingen kunnen zoeken.

Ik hoop ook samen met u, minister, dat de coronacrisis ons opportuniteiten en ook onderwijsopportuniteiten zal bieden.

Mijnheer Brouns, het klopt dat het vooral de mijnsteden zijn, maar niet helemaal. Uit cijfers blijkt bijvoorbeeld dat mijn eigen stad, Sint-Truiden, ook slecht scoort. Ik heb ook gelezen dat de sociaal-economische kenmerken uiteraard een rol spelen, maar niet altijd alles determineren. We zullen nog eens verder moeten onderzoeken wat de oorzaken zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

(N.v.d.r.: Tijdens de behandeling van vraag om uitleg 2307 van Loes Vandromme over inschrijvingen in scholen in coronatijden komen Jo Brouns en, in reactie daarop, ook Roosmarijn Beckers en minister Ben Weyts nog even terug op deze vraag om uitleg.)

VRAAG OM UITLEG van Ann De Martelaer aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over een onkostenvergoeding voor laatstejaarsstudenten Verpleegkunde – 2200 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het dalende aantal inschrijvingen voor de opleiding Verpleegkunde – 2205 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw de Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Voorzitter, collega's, minister, mijn biotoop is eigenlijk de commissie Welzijn. In die commissie hebben we ons voor de coronacrisis al verschillende malen gebogen over de vraag hoe we meer mensen kunnen stimuleren om een zorgberoep uit te oefenen. U zult vast beseffen dat dit probleem om voldoende verpleegkundigen te hebben, tijdens deze coronacrisis nog veel urgenter is geworden, zeker gezien de situatie in de woonzorgcentra.

Voor mij is dat de aanleiding om af te zakken naar deze commissie en u, minister Weyts, minister van Onderwijs, deze vraag om uitleg te stellen. Mijn vraag om uitleg gaat specifiek over de bacheloropleiding voor verpleegkundigen.

Sedert de invoering van het vierde jaar Verpleegkunde in 2016 zijn de inschrijvingscijfers voor de opleiding met 20 procent gedaald. Er werd een vierde jaar

ingevoerd om tegemoet te komen aan de door Europa vereiste 2300 uren stage en er werd voor gekozen om een nagenoeg exclusief stagejaar in te voeren in plaats van de stage-uren te verdelen over de vier jaar.

In 2015, bij de lancering van de vernieuwde opleiding voor het schooljaar 2016-2017, werd er melding gemaakt van de vergoeding. Studenten schreven zich in voor de verlengde opleiding, met het idee dat zij voor de extra stage zouden worden vergoed. Op de website van de toenmalige minister van Onderwijs Crevits en ook op verschillende mediakanalen konden we toen lezen dat de studenten een loon zouden krijgen tijdens het laatste stagejaar. Deze communicatie werd heel positief onthaald door de hogescholen en de associaties en werd gebruikt in de werving van studenten voor het schooljaar 2016-2017. Met andere woorden: we mogen er heel zeker van zijn dat dit studenten die nog twijfelden om Verpleegkunde te gaan studeren, uiteindelijk wel over de streep heeft gehaald om deze opleiding, die ondertussen van drie naar vier jaar was gegaan, te volgen.

Midden oktober 2018 besliste de Vlaamse Regering dat er binnen de vierjarige opleiding Verpleegkunde geen contractstages, maar enkel onbetaalde stages zouden zijn. De Vlaamse Regering verwijst in haar beslissing naar een whitepaper en naar het goedgekeurde actieplan 4.0 'Werk maken van werk in de zorg- en welzijnssector'. Er wordt verder voorgesteld om een adviescomité op te richten.

De belangrijkste reden om af te stappen van de contractstages, zou zijn geweest dat studenten die zagezegd zelf niet zouden hebben gewild. De veronderstelling dat studenten Verpleegkunde niet willen worden vergoed voor deze vele uren stages in het vierde jaar, is gebaseerd op een foutieve of op zijn minst onvolledige weergave van de feiten. De Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) heeft hierover een uitgebreide nota opgemaakt. Daaruit blijkt dat wel degelijk veel studenten te vinden zijn voor een of andere vorm van vergoeding. Tegelijkertijd laten de studenten via deze nota verstaan dat er een beperkte of geen inspraak was vanuit de studentenvertegenwoordigers in deze materie. De nota waar ik nu naar verwijs, dateert van begin 2019 en is ook besproken met de toenmalige minister van Onderwijs. Ik veronderstel dat u, als nieuwe minister, ook kennis hebt van deze volledige nota en dat ik de argumenten die de studenten aanhalen voor het wel vergoeden van dit vierde jaar, niet allemaal moet voorlezen, dat u die wel kent.

Ondertussen zijn we 2020. De studenten die gestart zijn, zitten nu in hun laatste en vierde jaar opleiding. Ze doen vandaag stage. Van de beloofde financiering blijkt niets in huis te komen. Het zijn ook studenten waarvoor wij nu elke avond om 20 uur op straat komen en applaudisseren voor hun grote inzet en hulp in deze coronacrisis.

Minister, deze studenten hebben het gevoel voorgelogen te zijn. Er werd hun beloofd dat er een vergoeding zou komen, en opeens wordt deze belofte onder tafel geschoven.

Uit een recente enquête van de VVS bleek dat meer dan de helft van de ondervraagde verpleegkundestudenten op stage moet invallen voor personeel dat afwezig is wegens ziekte en/of voor een personeelstekort. We weten ook, minister, collega's, dat heel wat studenten de dag van vandaag zelf in een klein of groot deel van hun studiekosten moeten voorzien. In de enquête zei ook driekwart van de ondervraagden dat een vergoeding in het vierde jaar noodzakelijk is. Voor stagiairs-verpleegkundigen is de combinatie van studeren en een job als student heel moeilijk door de volle en onregelmatige dagen met stages, en dat ook in het weekend.

Ik wil er u ook op wijzen, minister, dat naast dat onbetaalde vierde jaar studenten ook nog een inschrijvingsgeld van 1000 euro moeten betalen, en een half jaar

gratis moeten werken. Wie geluk heeft, kan op de stageplaats een onkostenvergoeding krijgen of het personeelstarief in de cafetaria.

Ik ben lid van de commissie Welzijn, maar ik ben in het regeerakkoord ook gaan kijken naar wat er staat over onderwijs. En ik veronderstel dat het regeerakkoord toch voor een stuk de bijbel is voor u. In dat regeerakkoord las ik het volgende: "Voor laatstejaarsstudenten bachelor in de verpleegkunde (vierde jaar) kan een forfaitaire onkostenvergoeding voorzien worden, gefinancierd door de betrokken werkgevers."

Ik wees eerder al op het feit dat verpleegkundigen vandaag onze helden zijn. Maar iedereen beseft dat er een heel grote nood is aan personeel in de zorg. We zijn nu half mei en heel veel 18-jarigen zijn vandaag bezig met hun studiekeuze. Ik heb recent vernomen dat uw kabinet volgende maand wil gaan samenzitten met de VVS. Dat vind ik heel positief, maar ik verwacht toch dat u mij straks niet gaat antwoorden dat u gaat samenzitten, maar dat u mij wat meer duidelijkheid zult geven over de volgende vragen. Hoe ver staat u met de onkostenvergoeding? Hoe zou die er concreet uitzien? Zal de onkostenvergoeding dit schooljaar, gezien ook de coronastandigheden, retroactief uitbetaald worden?

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister, ik heb heel gelijkaardige vragen en bekommernissen als collega De Martelaer. Ik zal dus hier en daar wel in herhaling vallen.

Sinds de invoering van het vierde jaar Verpleegkunde in 2016, dat een volledig stagejaar is, zijn de inschrijvingscijfers voor de opleiding met 20 procent gedaald, een opmerkelijke daling van 9080 naar 7041 inschrijvingen in de periode 2016-2019. Dat zijn toch wel verontrustende cijfers. Extra helpende handen in de zorgsector hebben wij in Vlaanderen meer dan nodig. We hopen dan ook dat ieder jaar voldoende verpleegkundigen met succes hun opleiding kunnen afronden. Maar als de initiële instroom daalt, heeft dat vanzelfsprekend ook gevolgen voor de uitstroom en dus de werkbaarheid van de zorg. De huidige coronacrisis toont immers des te meer het onmisbare belang van de inzet van verpleeg- en zorgkundigen in onze samenleving.

De oorzaken voor de dalende interesse voor de opleiding Verpleegkunde zijn velerlei. Ten eerste is er het traject zelf, met de genoemde verlenging van drie naar vier jaar, waarbij het vierde jaar een volledig stagejaar is. Volgens Vlaams Zorgambassadeur Lon Holtzer is de daling vooral te wijten aan het feit dat minder volwassen studenten als zij-instromer instappen in de opleiding. Een studie van vier jaar in plaats van drie is immers een grotere drempel voor hen. Maar ook generatiestudenten blijken moeite te hebben met de termijn van vier jaar.

Ten tweede is er de hoge werkdruk. In het vierde jaar voelen studenten zich vaak al behandeld als een volwaardige nieuwe medewerker op hun stageplaats. In een enquête van de VVS zegt bovendien meer dan de helft van de ondervraagde verpleegkundestudenten dat ze op stage hebben moeten invallen wegens ziekte, afwezigheid of personeelstekort. Wanneer die studenten dan thuiskomen van hun voltijdse stage, stopt hun werkdag niet. Tussen de stage door maken ze hun bachelorpaper en op terugkomdagen of in aparte lesweken krijgen ze nog nieuwe theorie. Ze hebben reflecties, administratie en extra opzoekwerk, dat achteraf wordt ondervraagd.

Ten derde is er ook het financiële aspect. Hoewel ze eigenlijk dezelfde taken doen als een volwaardige werknemer in de zorg, worden zij in hun stagejaar niet vergoed voor het vele werk dat ze verrichten. Oorspronkelijk was er sprake van dat dat wel zou gebeuren, maar dat werd uiteindelijk van tafel geschoven. Ook vinden

studenten het eigenaardig dat ze nog altijd zoveel inschrijvingsgeld moeten betalen, ondanks het feit dat ze met hun inzet op hun stage een significante bijdrage leveren aan de Vlaamse samenleving. Het is in dat opzicht onlogisch dat ze circa 950 euro zouden moeten betalen om te gaan werken. In het regeerakkoord kondigde de Vlaamse Regering als tegemoetkoming wel een forfaitaire onkostenvergoeding aan voor laatstejaars bachelor in de verpleegkunde, betaald door de betrokken werkgevers.

Minister, zult u met de hogescholen in overleg treden omtrent de vraag of er gesleuteld moet worden aan het opleidingstraject? Volgens ons was de verlenging van drie naar vier jaar op zich een goede zet om te komen aan de internationaal vereiste 2300 uren stage, maar moet er niet nagedacht worden of inderdaad het vierde jaar als een volledig stagejaar niet te veel kandidaat-studenten Verpleegkunde afschrikt? Is een grotere spreiding van de stage over het derde en vierde jaar een meer wenselijke en haalbare optie voor studenten?

Welke initiatieven zullen er in overleg met de hogescholen genomen worden om tegemoet te komen aan de hoge werkdruk in dit stagejaar? Kan er bijvoorbeeld een aanpassing komen van de bachelorpaper en andere extra taken die de studenten na alle uren die ze draaien op de werkvloer nog moeten maken? Of zou er een beperking kunnen gezet worden op het aantal extra uren dat de studenten afwerken doordat ze moeten invallen voor collega's?

Wat is de stand van zaken omtrent de forfaitaire onkostenvergoeding waar de regering werk van zou maken?

Zijn de andere voorstellen inzake financiële tegemoetkomingen, zoals een vrijstelling van inschrijvingsgeld voor de laatstejaars Verpleegkunde, te overwegen? Welke eventuele andere initiatieven neemt u desgevallend?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: In het regeerakkoord staat inderdaad de ambitie om voor studenten in de vierde fase van de bacheloropleiding Verpleegkunde in een forfaitaire onkostenvergoeding te voorzien, gefinancierd door de betrokken werkgevers. Een overeenkomst met de werkgevers is nog niet gerealiseerd, maar ikzelf en de Vlaamse Regering willen dat engagement wel honoreren. We bewandelen daarbij het pad van misschien een eenmalige ingreep gekoppeld aan een meer structurele aanpak, om snel te kunnen schakelen, dus een eenmalige tussenkomst en tegelijkertijd werk maken van een structurele oplossing voor de toekomst.

De huidige coronacrisis toont meer dan ooit het onmisbare belang aan van de inzet van verpleeg- en zorgkundigen in onze samenleving. De huidige studenten in de vierde fase van de bacheloropleiding zijn inderdaad de eerste studenten die die vierde fase doorlopen. De oorzaken voor een daling van het aantal studenten in de bacheloropleiding Verpleegkunde zijn velerlei en zeker niet alleen gelinkt aan de studieomvanguitbreiding. Die werd jaar na jaar ingevoerd vanaf het academiejaar 2016-2017. In dat academiejaar was er zelfs een stijging van het aantal studenten. Momenteel is er een daling van het aantal studenten in alle opleidingen in het studiegebied Gezondheidszorg. Ook is het inderdaad zo dat momenteel het aantal zijinstromers daalt. Het aantal generatiestudenten blijft wel ongeveer gelijk.

Uitspraken doen over de aantrekkelijkheid van deze opleiding is op dit punt nog te vroeg. De werkdruk tijdens de stage is eigen aan de bacheloropleiding Verpleegkunde. Via de werkgroep Verpleegkunde van de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) en het adviescomité Verdiepende Stage werd die stage grondig voorbereid. Het is ook een essentieel opleidingsonderdeel. Het instellingsbestuur bepaalt voor elke opleiding zelf een opleidingsprogramma, maar bij de vaststelling van het opleidingsprogramma Verpleegkunde moet de hogeschool ook de vereisten

naleven die bepaald zijn door de Europese Unie. De opleiding moet ten minste bestaan uit 4600 uur theoretisch en klinisch onderwijs, waarbij de duur van het theoretisch onderwijs ten minste een derde en die van het klinisch onderwijs ten minste de helft van de minimumduur van de opleiding bedraagt.

Dus in de bijlage van die Europese richtlijn wordt zelfs het studieprogramma voor de opleiding tot verantwoordelijk algemeen ziekenverpleger bepaald. Dit is toch wel vrij gedetailleerd en biedt toch niet zo gek veel ruimte en vrijheid.

Ik wil ook opmerken dat een bachelorproef geen decretaal verplicht opleidingsonderdeel is. Alleen bepalingen in verband met de masterproef zijn decretaal vastgelegd in de Codex Hoger Onderwijs. De hogescholen hebben de autonomie om zelf te bepalen of ze al dan niet een bachelorproef opnemen in het opleidingsprogramma.

De stage is een onderdeel van een opleiding waarin je de praktijk leert. Tijdens dat leerproces zijn stagiairs daarom ook geen werknemer. Het statuut van student moet gevrijwaard blijven. Dat heeft ook een impact op bijvoorbeeld de studiebeurs.

De VVS zou ons een geactualiseerd rapport bezorgen op basis van een grondige enquête en evaluatie van wat in hoofde van de studenten de appreciatie is ten aanzien van de opleiding en de verschillende onderdelen. Ik denk dat we dit spoedig mogen verwachten. Nog voor het zomerreces zal de VVS daarover een rapport opleveren.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Minister, ik heb specifiek vragen gesteld over de vergoeding, de heer Slagmulder heeft andere vragen gesteld, maar ik zal enkel op mijn deel repliceren.

Ik hoor van u dat u zich engageert om toch nog een oplossing te bieden. U denkt eerder aan de forfaitaire vergoeding omdat u het statuut van student echt wel wilt vrijwaren. Ik veronderstel dan dat u voor dit jaar een tijdelijke oplossing wilt zoeken en dat u een structurele oplossing zult uitdokteren voor de volgende jaren. Ik hoop van u te horen dat ik het zo goed heb begrepen.

We zijn nu eind mei. Ik heb ook al een stukje de situatie geschetst tussen het begin, vier jaar geleden, en nu. Ik hoop dat u erin slaagt om in de maand juni duidelijkheid te geven voor de studenten die nu in hun vierde jaar zitten en afstuderen, niet alleen voor hen maar ook voor de studenten die nu nog twijfelen of ze al dan niet in die ene richting zullen instappen, wat betekent dat zij een vierde jaar moeten doen.

Ik heb vanmorgen nog contact gehad met de Zorgambassadeur en ik heb vernomen dat het vierde jaar stage door heel wat studenten als positief wordt ervaren omdat zij zich door die praktijkervaring veel beter en degelijker voelen in de job. Dat is positief, maar anderzijds kunnen we veronderstellen dat in coronatijd heel wat stages door elkaar zijn gehaald en een andere invulling hebben gekregen omdat moest worden ingespeeld op de situatie. Maar ik ben alleszins heel tevreden.

Er is het actieplan 4.0, maar daarin heb ik niets concreets gevonden over de toelage voor studenten. Dat gaat eigenlijk over allerlei actieplannen om veel meer zijinstromers en andere mensen in de zorg te krijgen. Ik hoop dat u straks in uw repliek antwoordt dat er eindelijk een oplossing is en dat u daar eerstdaags over zult communiceren.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Een uitbreiding van de onkostenvergoeding, zoals vermeld in het regeerakkoord,

zou zeker en vast een goede zaak zijn en steunen we ook. Maar misschien is ook het invoeren van een basisinkomen voor studenten die een opleiding voor een knelpuntberoep volgen, een te overwegen denkpiste om de aantrekkelijkheid van die beroepen te verhogen. Momenteel krijgen werklozen een vergoeding wanneer ze een opleiding volgen voor een knelpuntberoep. Op de politieschool ontvangen studenten tijdens hun studies een inkomen. Waarom zou men dat niet toepassen voor studenten Verpleegkunde in het hoger onderwijs?

De Vlaamse overheid zou deze studenten financieel kunnen stimuleren om hen te overtuigen een opleiding te volgen waar er momenteel een tekort is.

Nu komen heel wat studenten terecht bij VDAB nadat ze mislukt zijn in hun studies, om alsnog een opleiding te volgen voor een knelpuntberoep. Uiteraard mag het dan niet de bedoeling zijn om zomaar geld te geven. Ofwel voorzie je voor die hele opleiding een basisinkomen, maar dan heb je wel een streng ingangsexamen nodig, zoals bij de politie en het leger. Ofwel voorzie je dit basisinkomen voor studenten in het laatste jaar, dat vaak een stagejaar is bij een driejarige opleiding, of bij de laatste twee jaren, bij een vierjarige opleiding, zoals Verpleegkunde.

Minister, via het systeem van een basisinkomen kan het aantal jaren dat in vele gevallen verloren gaat, worden beperkt voor heel wat studenten, ouders en belastingbetalers. De middelen die hiermee worden uitgespaard, kunnen worden geïnvesteerd in studierichtingen die leiden naar jobs waaraan onze samenleving nood heeft. Een basisinkomen voor de doctoraatsstudenten bestaat trouwens al in het kader van innovatie, onderzoek en ontwikkeling. Ook de privésector kan een duit in het zakje doen, aangezien veel bedrijven nu vaak moeite hebben om alle knelpuntberoepen in te vullen.

Minister, mijn bijkomende vraag is: hoe staat u ten opzichte van het idee van een basisinkomen voor studenten die een opleiding Verpleegkunde volgen in het hoger onderwijs? Bent u bereid om dat te onderzoeken? Welke voor- en nadelen ziet u?

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Ik treed graag de oproep van mevrouw De Martelaer bij. Het lijkt mij niet meer dan fair om ervoor te zorgen dat laatstejaarsstudenten Verpleegkunde toch ten minste kunnen rekenen op een onkostenvergoeding. Er moet dus worden gezocht naar manieren om die vergoeding ook verplicht te maken. Het is echt niet uit te leggen dat studenten 1000 euro inschrijvingsgeld moeten betalen, daarnaast nagenoeg voltijds aan de slag zijn als verpleegkundige en dan zelfs niet worden vergoed voor hun onkosten. Het is eerder gezegd: zeker in de context van deze coronacrisis is het goed dat verpleegkundigen en verpleegkundigen in opleiding heel veel appreciatie krijgen. Maar die klappende handjes kunnen ze natuurlijk niet tussen hun boterham leggen. Ook vanuit de sp.a-fractie hoop ik dus dat er daarvoor heel snel een concrete oplossing komt.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, ik ben blij met uw antwoord rond de forfaitaire vergoeding. Het hoeft geen betoog dat de verpleegkundigen nu onmisbare schakels zijn. Maar ik ben wel wat verrast door de repliek van collega Slagmulders over een basisinkomen voor elke student die in een knelpuntberoep zit. De lijst telt 188 beroepen. Wie zal dat betalen?

Minister, u hebt hier het engagement genomen om snel te schakelen rond die forfaitaire vergoeding, om daar prioriteit aan te geven: eerst via een eenmalige ingreep en nadien structureel. We zijn daar heel blij mee. We moeten natuurlijk blijven letten op het statuut van die studenten, zodat dat geen fiscale gevolgen heeft. Minister, ik dank u voor uw engagement.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, wat de kwestie van de bachelor Verpleegkunde betreft, kwam de vraag om van drie jaar vier jaar te maken niet vanuit Vlaanderen. Dat is op ons afgekomen door een Europese richtlijn. De gevolgen zijn wat ze zijn. De vraag stelt zich wel – want het gaat over mobiliteit in Europa – hoeveel verpleegkundigen die we in Vlaanderen opleiden vervolgens in Europa aan de slag gaan, in Poolse, Roemeense of Spaanse ziekenhuizen. Ik denk eerlijk gezegd dat dat aantal te verwaarlozen is. Maar het is wat het is, collega's.

Twee, we hebben inderdaad in het regeerakkoord opgenomen dat we die vergoeding zouden voorzien. Bij vergoedingen, premies enzovoort is het natuurlijk steeds zo dat iemand de rekening betaalt. Dat is zo.

Minister, welke naam die tussenkomst, onkostenvergoeding, premie of whatever draagt en vanwaar die komt, dat zal die student niet zoveel uitmaken. Voor de student is de kern van de zaak dat die er is. Dus als u zegt dat het kan gebeuren, dan zijn wij als fractie in ieder geval heel blij dat we alvast dat stukje van het regeerakkoord kunnen uitvoeren.

Verpleegkunde is natuurlijk zo'n typisch Belgisch iets. De opleiding zit op Vlaams niveau. Als je dan werkt in een woonzorgcentrum, is het Vlaams, maar als je als verpleegkundige in een ziekenhuis zit, zit je weer op federaal niveau. En de minimumvereisten – het vroegere KB 78, nu de wet – zijn een federaal gegeven, dat dan nog eens verbonden is met Europa. Ik wil maar de context schetsen waarin we werken. In elk geval, als u dat zou kunnen realiseren, zou dat een goede zaak zijn, minister.

Er is een vraag die ik nog even in herinnering wil brengen, omdat een aantal collega's er ook naar verwezen. Er is het tekort aan verpleegkundigen dat we hebben. En we hebben dan ook onze hbo5-opleiding (hoger beroepsonderwijs) Verpleegkunde, de vroegere vierde graad Verpleegkunde. Dat is een profiel van leerlingen die typisch vanuit een personenzorgschool doorstromen richting hbo5. Ook daar is de Europese richtlijn van het aantal stage-uren op van toepassing. Gelukkig – en ik ben blij dat we dat in ons regeerakkoord hebben opgenomen – hebben we gezegd dat we de leerladder in de zorg, zoals die nu bestaat, met een volwaardig eigen profiel en takenpakket voor de hbo5 Verpleegkunde, opgemaakt met de vertegenwoordigers van hbo5 Verpleegkunde, gaan behouden. Dat is een eigen profiel, dat verankerd blijft. Dat dat op Vlaams niveau zo is, daar zijn we het allemaal over eens, maar het probleem ligt daar op federaal niveau, bij minister De Block. Is er op dat domein al enige vooruitgang?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het belangrijkste in dezen is: ik herhaal het engagement dat we als Vlaamse Regering in het regeerakkoord genomen hebben, dat we er alles aan doen om dat te honoreren. We bewandelen daarbij inderdaad twee sporen: een kortetermijnspoor, waarbij we snel kunnen schakelen, maar ook onmiddellijk een oplossing kunnen bieden voor de lange termijn en dus een structurele oplossing kunnen bieden.

Ik ken het basisinkomen, mijnheer Slagmulder. Daar is zelfs een politieke partij rond opgebouwd. Daarbij zouden studenten dan de facto werknemers worden. Ik heb al gezegd dat dat mij geen goed idee lijkt. Met betrekking tot het concept van een basisinkomen, in algemene termen dan, herinner ik mij een recente studie van Ive Marx, die opmerkte dat dat de ongelijkheid wel zou doen afnemen, maar de armoede zou doen stijgen, door de schrapping van enkele elementen uit de sociale zekerheid. Maar hier, specifiek ten aanzien van studie, zou je daar, gelet op de heel grote groep van knelpuntberoepen, heel veel middelen voor moeten voorzien. En ik weet niet of

het rendement even groot zou zijn. Ik denk dat je daarmee mogelijk ook nogal arbeidsmarktversturende effecten zou kunnen sorteren. Maar dat is een prima-facie-reactie die ik u daaromtrent zou geven. Ik denk dat er andere middelen bestaan om die opleiding aantrekkelijk te maken. Het lijkt mij op zich al een goede doelstelling om de realisatie na te streven van de vergoeding, zoals we die opgenomen hebben in het engagement van de Vlaamse Regering. Dat is onze eerste opdracht.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Bedankt, minister. Ik onthoud uw engagement voor de forfaitaire vergoeding op korte termijn, dus voor de studenten die nu in hun vierde jaar zitten, en voor een oplossing op lange termijn. Ik weet dat dit nu op papier zal staan. Ik verwacht ook dat u dat gaat uitvoeren en dat u zeker uw gezicht niet zult willen verliezen ten aanzien van de volgende studenten die in de opleiding Verpleegkunde starten of degenen die nu nog bezig zijn.

Het enige wat me nog een beetje bezorgd maakt, is dat u spreekt over een forfaitaire vergoeding, maar er geen bedrag op hebt gekleefd. Ik veronderstel dat u dat vandaag nog niet weet of het mij nog niet kunt meedelen. Ik hoop wel dat het geen vergoeding is waarmee je de studenten eigenlijk met een kluitje in het riet stuurt, maar dat het een vergoeding is die ook een waardering uitspreekt voor de opdrachten die zij in dat stagejaar doen. Ik kijk uit naar het verdere verloop van dit dossier.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Dat basisinkomen was een denkpiste en ik heb dat ook zo gezegd. Nu betalen wij politieagenten in opleiding omdat we veiligheid een primordiale bevoegdheid van de staat vinden. Is zorg in de huidige verzorgingsstaat ook niet even belangrijk? Het is een denkpiste die misschien interessant is om te onderzoeken.

Het Vlaams Belang is zeker en vast voorstander van de uitbreiding van de onkostenvergoeding. Heel wat studenten die het stagegedeelte van hun opleiding doen in een essentiële dienst of bedrijfstak, zoals geneeskunde en verzorging maar ook in logistiek enzovoort, blijven zich tijdens de coronacrisis inzetten voor hun medemens en de Vlaamse samenleving. Zeker de jongeren die nu in een rusthuis of ziekenhuis moeten werken, verdienen bij uitstek een pluim voor hun inzet, aangezien ze daar geen verloning voor krijgen. Ze doen vaak meer uren dan vereist volgens hun opleidingsfiche. Iets wat in bepaalde opleidingen nog voorkomt in coronatijden.

Het is misschien ook wenselijk om onze waardering voor de inzet van deze jongeren in onze economie en samenleving, ook in niet-coronatijden, niet enkel in woorden te laten blijken, maar ook om het gedane werk tijdens deze stages juridisch financieel te faciliteren. Deze regering heeft hier reeds een aanzet toe gegeven in het regeerakkoord. Er moet snel duidelijkheid worden verschaft en er moet effectief snel werk van worden gemaakt.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de organisatie van levensbeschouwelijke vakken in de derde kleuterklas – 2271 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Vanaf het schooljaar 2020-2021 zal de leerplicht gelden vanaf 5 jaar. Nu is dat 6 jaar. Die leerplichtverlaging is uiteraard een heel goede zaak, want daardoor verhogen we de kleuterparticipatie. Het komt natuurlijk in het bijzonder ten goede aan kleutertjes die thuis onvoldoende Nederlands spreken. Want door kleuters vanaf 5 jaar verplicht naar school te laten komen, is er meer garantie dat ze snel Nederlands leren en zo naar de lagere school kunnen gaan zonder taalachterstand.

Scholen blijven momenteel nog in het ongewisse over de gevolgen van het aanbod aan levensbeschouwelijk onderwijs. In artikel 24 van de Grondwet staat dat alle leerlingen die leerplichtig zijn, recht hebben op een morele of religieuze opvoeding, ten laste van de gemeenschap. De Vlaamse Regering ging akkoord met de verlaging van de leerplicht op voorwaarde dat dit niet gepaard gaat met een verplichting aan levensbeschouwelijk onderwijs.

We zijn natuurlijk gebonden aan dat artikel van de Grondwet, aangezien het niet voor herziening vatbaar was verklaard. Het is voor scholen nu al een heel moeilijke puzzel om voor iedereen levensbeschouwelijk onderwijs in te richten. Kinderen en ouders kunnen kiezen tussen de katholieke, orthodoxe, protestantse, anglicaanse, joodse en islamitische godsdienst en ook voor de niet-confessionele zedenleer.

Als er zo verschillende leerlingen in één klas zitten, dan moet de directeur het organisatorisch voor elkaar krijgen om voor die verschillende leerlingen in een ruimte en een leerkracht te voorzien. Levensbeschouwelijke lessen zijn belangrijk, maar de organisatie is geen evidentie. Het is dan eigenlijk ook niet wenselijk om dat door te trekken naar het kleuteronderwijs.

De Raad van State gaf in zijn advies van 30 april 2020 te kennen dat een aanpassing in voege zal moeten treden vanaf het schooljaar 2020-2021 in de scholen van het gemeenschapsonderwijs, de provincies, steden en gemeenten.

Minister, hebt u reeds zicht op hoe men dit vak zou organiseren op een haalbare en realistische manier? Denkt u dat de timing voor deze ingrijpende verandering in het kleuteronderwijs haalbaar is, gezien de uitzonderlijke problematiek omtrent COVID-19? Zal deze verandering in het leerplan van het kleuteronderwijs invloed hebben op de lerarenopleiding kleuteronderwijs? Zo ja, op welke termijn?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: U verwijst naar het advies van de Raad van State bij het Onderwijsdecreet XXX, dat wij volgende week in de commissie uitvoerig zullen bespreken. Ik zal nu dan ook beknopt zijn.

De Grondwet heeft het in artikel 24, §3, inderdaad over een recht op een morele of religieuze opvoeding voor leerplichtigen, niet over een verplichting. Het is dus dit recht dat we moeten garanderen voor de 5-jarigen, inderdaad vanaf 1 september 2020, aangezien vanaf dan de verlaging van de aanvang van de leerplicht ingaat.

Op dit ogenblik is er ook al een regeling om dat recht te garanderen voor 6-jarigen – leerplichtigen dus – die nog in het kleuteronderwijs zitten: zij kunnen voor godsdienst of zedenleer aansluiten bij de lessen in een lagere school. Dat is dus een opt-inregeling, in tegenstelling tot de regeling voor de leerplichtigen in het lager en secundair onderwijs, die allemaal levensbeschouwelijk onderricht volgen, tenzij daarvoor een vrijstelling is gevraagd, de opt-outregeling.

Het is de bedoeling, uiteraard als het parlement daarmee instemt, om de opt-inregeling vanaf 1 september 2020 uit te breiden naar alle leerplichtige kleuters. Of dat een ingrijpende verandering zal zijn, kan ik niet echt voorspellen. Vandaag bestaat de regeling al maar wordt er nauwelijks gebruik van gemaakt.

De coronacrisis kan inderdaad een bijkomende complicatie opleveren. Ik kan nu nog niet voorspellen of ook in september 2020 het principe van de contactbubbels zeer streng toegepast zal moeten worden. Dat zullen de virologen ons aangeven. Als dat zo is, dan kan het moeilijk zijn om kleuters af en toe te laten aansluiten bij een andere contactbubbel voor levensbeschouwelijk onderricht, maar dat is een probleem dat we dan wel zullen tackelen.

Wat de lerarenopleiding betreft: aangezien de kleuters aansluiten bij het lager onderwijs, is er niet echt een impact op de lerarenopleiding kleuteronderwijs. De leermeesters levensbeschouwing in het lager onderwijs zullen misschien wel extra aandacht moeten hebben voor het feit dat ze er mogelijk leerlingen bij krijgen die een jaartje jonger zijn dan hun jongste leerlingen nu zijn, maar dat zal dan wellicht om een beperkt aantal gaan. Ik zie niet in waarom we in een specifieke aanpassing van de lerarenopleiding zouden moeten voorzien.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U verwijst inderdaad terecht naar OD XXX, dat we volgende week zullen bespreken. En uiteraard ben ik blij met het nieuws dat er een haalbare piste zal worden voorgesteld. Er zijn in het verleden al berekeningen geweest door kranten wat het zal kosten indien we het hele kleuteronderwijs levensbeschouwing zouden moeten geven. Het is toch niet onbelangrijk om dat mee in ogenschouw te nemen, maar het zijn vooral wel de organisatorische gevolgen die vaak moeilijk te regelen zijn.

U spreekt over die regeling, maar ik heb daar nog vragen bij. Wanneer het gaat over zaken die we volgende week zullen bespreken, dan zal ik mijn vragen volgende week stellen.

U spreekt over de opt-inregeling. In welke mate is die al besproken met de stakeholders? In welke mate is die afgeklopt en kunnen we dus zeker zijn dat die regeling op die manier wordt doorgevoerd? Welke praktische implicaties zal de regeling hebben voor de kleuterscholen die niet verbonden zijn aan een lagere school? Het is al een hele organisatie voor kleuterscholen die wel verbonden zijn aan een lagere school. De scholen die daarmee verbonden zijn, zullen misschien vrij gemakkelijk bij de lagere school kunnen aansluiten, maar er zijn natuurlijk ook autonome kleuterscholen die op een zekere afstand zitten van de dichtstbijzijnde basisschool waar ze eventueel zouden kunnen aansluiten. Is dat mee in ogenschouw genomen en hoe bekijkt u dat dan verder?

We spreken over het volgende schooljaar. We hebben het gisteren in de plenaire vergadering ook nog gehad over wanneer te communiceren en wanneer niet. Wanneer het echter voor volgend schooljaar is, wanneer denkt u het geheel dan rond te hebben en wanneer kan daarover worden gecommuniceerd met de scholen?

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Collega's, minister, ja, dat is een absurditeit. Mijn excuses voor het woord. Het is natuurlijk een heel goed gegeven dat we de leerplicht hebben verlaagd naar 5 jaar. Maar ik ben altijd van mening geweest dat dit eerder een tussenstap is. Mevrouw Krekels heeft het daarnet al aangehaald: we hebben op dit moment, in vergelijking met andere landen, heel veel kleuters die naar school gaan. Alleen zou het beter zijn indien we dat nog wat verder zouden kunnen uitbreiden. Want de kleuters die we soms missen, zijn net degenen die het waarschijnlijk het meeste nodig hebben om naar de kleuterklas te gaan.

In mijn ideale wereld kan een kleuter verplicht worden om naar school te gaan vanaf 2,5 of 3 jaar. Dat is mijn ideale wereld. Maar als we dan even naar de wereld

gaan waarin we vanaf volgend schooljaar zitten, dan is er inderdaad die leerplicht vanaf 5 jaar. Minister, ik begrijp dat er een mogelijkheid is tot opt-in. Maar ik zal mezelf als voorbeeld nemen. Volgend jaar zit mijn jongste zoon in de derde kleuterklas. Hij gaat naar een kleuterschool van het stedelijk onderwijs bij mij de buurt. De hoofdschool ligt in het centrum. Als ik ervoor zou kiezen – wat ik, voor alle duidelijkheid, niet zal doen – dat hij levensbeschouwing moet volgen, dan zou hij moeten worden opgehaald aan die school om naar de andere school te worden gebracht, twee uur per week, om daar dan inderdaad levensbeschouwelijk onderrecht te krijgen. Dat is een praktisch onhaalbare zaak. Ze is ook niet wenselijk. Ik neem aan dat we die mening delen.

We zitten daar met het nadeel dat bepaalde mensen in de vorige legislatuur een bepaald artikel niet voor herziening vatbaar wilden verklaren. Jullie hebben een verleden met de man en nu heb ik daar ook een verleden mee. Het is een bijzondere jammere zaak. We moeten daar echt binnen enkele jaren uit zijn, om dat aan te passen. Ik ben er echt van overtuigd dat dit een absurditeit is. We zouden de leeftijd voor de kleuters verder moeten kunnen verlagen naar 2,5 jaar en we zouden echt af moeten van dat levensbeschouwelijk onderwijs. Want ook hier is er weer een scheefftrekking tussen het vrij onderwijs, waarin men ervan uitgaat dat elke kleuter nu al levensbeschouwelijk onderwijs krijgt, en het stedelijk en het gemeenschapsonderwijs. Die scheefftrekking zorgt opnieuw voor ongerustheid en veel meer planning. En op het einde van de rit draagt die heel weinig tot niets bij aan de vorming van kleuters. Want zij moeten de taal machtig zijn en de eerste stappen zetten om zich goed voor te bereiden op de lagere school.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Collega's, ik ben net op tijd om kort iets te zeggen in dit belangrijke debat.

Ons standpunt, mijn standpunt, het standpunt van mijn collega Gennez, is al heel lang dat het leerplichtonderwijs niet dient om goede gelovigen op te leiden, maar vooral om onze kinderen op te voeden tot kritische burgers. Dat betekent natuurlijk ook dat we moeten leren over religie. Religie maakt deel uit van onze samenleving, religie maakt deel uit van onze geschiedenis. Kinderen en ook wij worden er heel vaak mee geconfronteerd. Het is dus heel belangrijk dat dit aan bod komt op school. Maar zoals u weet, is dat voor ons idealiter eerder in het kader van burgerschapsvorming, en wordt daar 'about religion' lesgegeven. En alles wat echt de levensbeschouwelijke vorming betreft, zou wat ons betreft wel binnen de muren, maar buiten de uren moeten plaatsvinden. Dat is natuurlijk de ideale wereld.

In dit specifieke dossier zouden nu ook kinderen in de derde kleuterklas levensbeschouwelijke vakken moeten volgen, vanwege de verlaging van de leerplichtleeftijd. Wij vinden dat eigenlijk een complete absurditeit. Nu gaan jullie natuurlijk zeggen – het is hier trouwens al gezegd – dat het onze eigen schuld is. Ik weet dat er destijds een wiel is afgedraaid. Ik kan alleen maar herhalen dat ons officiële partijstandpunt is dat artikel 24 destijds had moeten worden opengesteld, het artikel dat het recht op levensbeschouwelijke vorming in het leerplichtonderwijs verankert. Nu, collega's, dat het toen in de Senaat is misgelopen, wil niet zeggen dat het in de toekomst opnieuw zal mislopen. Weet in ieder geval dat ons partijstandpunt is dat wij dat artikel graag voor herziening willen openstellen, omdat wij het belangrijk vinden dat we daar een nieuwe koers kunnen varen.

Als het nu heel concreet over de situatie van vandaag gaat, ben ik natuurlijk heel benieuwd naar de pragmatische oplossingen die de minister eventueel in gedachten heeft om kleuters in de derde kleuterklas toch vrij te stellen van die levensbeschouwelijke vakken, want dat lijkt ons echt compleet absurd.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Er wordt hier een fundamenteel debat gevoerd over een grondwetsherziening. Ik stel bij wijze van consensus voor, gelet op het grote animo en de voorstanders van een wijziging van de Grondwet, dat we bij dezen dan beslissen om, aangezien er verschillende artikelen moeten worden gewijzigd, meteen ook artikel 195 te bekijken en voor herziening vatbaar te verklaren. Dan hebben we binnen de commissie Grondwet al één consensus gevonden. Ik ben voor.

We hebben in dezen natuurlijk gekozen voor een pragmatische oplossing. We hebben aanvankelijk in het ontwerpdecreet geprobeerd om te motiveren dat de leerplichtige kleuters, aangezien ze deeltijds leerplichtig zijn, geen levensbeschouwelijk onderricht dienen te volgen. Daarbij is de analogie gemaakt met het deeltijds beroepssecundair onderwijs, waar dat ook niet gebeurt. Maar dat is een redenering die door de Raad van State expliciet niet gevolgd is. En dus moeten we daar maar een pragmatische oplossing voorzien. Die opt-in hebben we ingeschreven in het Onderwijsdecreet XXX. Dat zit daarin vervat. Dat wil dus zeggen dat, als dat decreet eenmaal is goedgekeurd, we dat ook kunnen gaan uitrollen.

Er doet zich inderdaad een praktisch probleem voor als het gaat over de kleuterscholen die niet verbonden zijn met een lagere school. Ook daar zullen we dus een pragmatische oplossing moeten voorzien. De vraag is daar natuurlijk in welke mate zich dat zal voordoen. Enerzijds denk ik dat de doelgroep die zal kiezen voor opt-in, beperkt is. Anderzijds is ook het aantal alleenstaande kleuterscholen beperkt. Ik weet dus niet hoeveel casussen er zullen zijn. Maar indien dat het geval is, zullen we ook moeten voorzien dat er op een of andere manier een alternatief gevonden wordt. Ik steek ook niet onder stoelen of banken dat in dezen niet alleen principiële, maar ook financiële overwegingen hebben meegespeeld. Als we het gewoon zouden opvatten als in het gewone leerplichtonderwijs en dus ook daar godsdienst zouden voorzien, dan is daar een prijskaartje aan verbonden van 20 miljoen euro op jaarbasis, wat toch vrij veel is. Daarom kiezen we voor deze pragmatische oplossing, die we ook nog eens verder zullen bespreken in het kader van Onderwijsdecreet XXX.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Bedankt voor uw antwoorden en uw duiding, minister. Ik wil in deze discussie wel benadrukken dat wij vinden dat levensbeschouwing zeker zijn plaats heeft op school. Het is niet dat we het allemaal zomaar overboord willen gooien. Maar dat hoeft natuurlijk niet per se in het kleuteronderwijs te zijn. Het is heel belangrijk dat men in de lagere school en later, om het even welke godsdienst men aanneemt, daar toch een basis van verwerft om bepaalde zaken mee te krijgen, zodat men ook in het kader van radicalisering, waarmee we toch geconfronteerd zijn, sterker staat dan wanneer men vanuit niets beïnvloed kan worden. Het kan dus niet zomaar opzijgeschoven worden, maar voor het kleuteronderwijs denk ik dat het niet nodig is.

Die flexibele regeling voor levensbeschouwelijke vakken door een kind eventueel te laten aansluiten bij de basisschool, is voor scholen die dicht bij elkaar liggen of gekoppeld zijn belangrijk. Als ouders het toch zouden vragen, belast dit de directeurs niet met nog meer puzzelwerk en organisatie. Dat is toch al iets belangrijks.

Voor de rest is het ook een verantwoordelijkheid van de ouders. Ouders moeten goed nadenken of ze echt willen dat hun kleuter levensbeschouwing moet volgen, wetende dat het in de lagere school uiteraard uitgebreid aan bod komt en dat in een kleuterschool sowieso algemene morele waarden, zoals vriendschap, respect voor elkaar, elkaar helpen en dergelijke, zeker een plaats hebben en heel belangrijk zijn.

Het is super dat we de leerplicht verlaagd hebben naar 5 jaar. Ik hoop oprecht dat we een goeie oplossing kunnen vinden om de levensbeschouwing op een juiste manier in te vullen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de erkenning van diploma's door NARIC-Vlaanderen – 2281 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Het National Academic Recognition Information Centre (NARIC) is de organisatie waar Vlaanderen mee samenwerkt voor de erkenning van de gelijkwaardigheid van buitenlandse studiebewijzen voor het hoger onderwijs, het volwassenenonderwijs en het secundair onderwijs. Het levert ook attesten aan voor houders van een Vlaams diploma in het buitenland en verstrekt schriftelijke en mondelinge informatie over de Vlaamse en buitenlandse onderwijsstelsels aan onderwijsinstellingen, studenten, leraren en werkgevers. Dat is dus een belangrijke organisatie.

Houders van een buitenlands diploma hoger onderwijs kunnen een aanvraag indienen bij NARIC. Soms beschikt de indiener, en dus bij uitbreiding NARIC, echter over onvoldoende informatie, zoals geen puntenlijsten, gevolgde opleidingsonderdelen of cursussen, maar enkel over de mondelinge verklaring dat men afgestudeerd is aan een bepaalde opleiding. NARIC moet dan een beroep doen op een Vlaams academicus uit dat onderzoeksveld, die middels een verkennend gesprek moet oordelen of dat diploma gelijkwaardig is aan een Vlaams diploma binnen dat onderzoeksveld. Indien professoren oordelen, op basis van de informatie die voorhanden is en het verkennend gesprek, dat er geen gelijkwaardigheid kan worden toegekend, dienen ze dit omstandig te motiveren.

Tevens stelt NARIC nadien nog bijkomende vragen om de weigering uitvoeriger te motiveren, hetgeen bij sommige professoren aanleiding geeft om het alsnog goed te keuren als gevolg van het vele werk bij weigering. Wij vinden dit een bizarre situatie. Als we gelijkwaardigheid geven – dat is niet alleen op het vlak van niveau (bachelor/master) maar kan ook inhoudelijk zijn –, dan moeten we daar toch voor opletten. Ik heb dat signaal niet van één professor gekregen, maar van verschillende die zeggen dat het een hele papierwinkel is geworden. Het gaat om instellingen hoger onderwijs waar ze geen banden mee hebben en die in hun onderzoeksveld op geen enkele manier bekend zijn en ook internationaal niet bekend zijn. Er moet dan op basis van zeer weinig informatie geoordeeld worden over gelijkwaardigheid. Het verkennende gesprek verloopt veelal in een andere taal. Er kunnen dus ernstige vragen gesteld worden of de persoon die zich presenteert, wel degelijk die opleiding heeft genoten in dat vakgebied. Als ze dat motiveren en als vervolgens NARIC zegt dat het te weinig gemotiveerd is, dan moeten we daar voor opletten.

Minister, wat is uw reactie en standpunt op het gegeven dat professoren op basis van een verkennend gesprek moeten nagaan of een diploma gelijkwaardig is en niet op basis van een of andere test of scriptie?

Is het wenselijk dat NARIC – blijkbaar zou dat al gebeurd zijn – het oordeel van een academicus overrulet?

Of – en dat hangt ermee samen – zult u ervoor zorgen dat deze taakbelasting bij de professoren tot een minimum wordt herleid en dat een onvoldoende gemotiveerde weigering toch nog positief wordt? Op welke manier kunnen we daar nog eens naar kijken, om op die manier de balans tussen de gelijkwaardigheid en de inhoudelijke stappen die worden gezet af te wegen tegen de tijdsinvestering van professoren? Dat zou toch interessant zijn.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik moet zeggen, ik heb nog maar net een auditrapport binnengekregen van Audit Vlaanderen op grond waarvan we ongetwijfeld stappen kunnen zetten. Op de werking van NARIC komen toch wel opmerkingen uit verschillende hoeken.

Dat professoren op basis van een gesprek moeten nagaan of een diploma gelijkwaardig is, is inderdaad niet ideaal, maar de vraag is natuurlijk wat een goed alternatief is. Als je testen moet organiseren, creëer je natuurlijk ook enige overhead en administratie.

Ik kijk uit naar de analyse van Audit Vlaanderen, maar ik ga wel mee in het evenwicht dat we moeten nastreven, al moeten we er natuurlijk voor opletten dat we niet te gemakkelijk over de zaak heen gaan; we moeten ons ervan kunnen verzekeren dat iemand die beweert over een bepaald diploma of bepaalde vaardigheden te beschikken, ook effectief over dat diploma of die vaardigheden beschikt. Anderzijds is er natuurlijk ook altijd de beroepsmogelijkheid: als je afwijst, moet je afdoende kunnen motiveren dat je inspanningen hebt gedaan om de betrokkene de kans te bieden te bewijzen dat hij/zij over bepaalde vaardigheden of een bepaald diploma beschikt.

Maar goed, als uit de audit blijkt dat er mogelijke verbeteringen zijn voor de taakbelasting van onder andere professoren, dan zal ik niet nalaten om die sporen te volgen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, wat u aangeeft over die audit, is belangrijk. Ik hoop dat dat aspect zeker in die audit vervat zit: enerzijds de taakbelasting en anderzijds een diepteanalyse over de gelijkwaardigheid. Zijn diploma's of vaardigheden echt gelijkwaardig? Worden professoren soms overruled? Ik kan het soms wel begrijpen dat professoren zeggen: 'Ik ga hier nu niet nog eens al die tijd in steken om dat te motiveren. Laat maar doorgaan.' Ik hoop dat dat in die audit vervat zit. Als het er niet in zit, dan kunt u die vraag misschien nog expliciet stellen.

Ik wil nog even op iets anders ingaan. Het klopt inderdaad dat we ervoor moeten zorgen dat het niet te gemakkelijk wordt, althans in de termen die wij als N-VA naar voren schuiven. Gelijkwaardig moet ook echt gelijkwaardig zijn.

Anderzijds pleiten wij ook altijd voor elders verworven competenties (EVC's) en elders verworven kwalificaties (EVK's). Dat is een debat dat ook bij instellingen hoger onderwijs niet zo gemakkelijk loopt, omdat die moeilijk vast te stellen zijn. Dat is een individueel proces dat men moet volgen, om zo na te gaan wie welke zaken moet krijgen. Misschien zit daar een oplossing. Mensen die niets van documenten kunnen voorleggen, kunnen we misschien via een EVC- of EVK-procedure wel beoordelen, zonder dat verkennend gesprek. Misschien ligt daar een optie naar de toekomst toe. Dat wilde ik nog even voorleggen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wilde er niemand anders tussenkomen? (*Minister Ben Weyts merkt dat een van de commissieleden in de videoconferentie een virtueel handje heeft opgestoken.*)

Dat zijn zeker valabele pistes, maar ik zal het rapport van Audit Vlaanderen zeker ter harte nemen.

De voorzitter: Mijnheer Slagmulder, die virtuele handjes werken met vertraging, en u kwam ook te laat. Ik vind het echt heel vervelend. Wacht niet tot het laatste moment om aan te geven dat u wilt tussenkomen, want dan bent u echt te laat.

De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): De voorzitter maakt geen onderscheid tussen meerderheid en oppositie, want ik heb daarnet ook mijn hand opgestoken, dan het emoticon-handje, dan ben ik heftig beginnen zwaaien bij de vraag over levensbeschouwing. Maar alles ten spijt, de voorzitter was onverbiddelijk, ik mocht me niet meer aansluiten, dus ik ben blij dat onze voorzitter Jan en allemaal 'gelijk berecht' en we niet meer moeten terugkeren naar die vraag over levensbeschouwing. Oei, 'you are muted by host', verschijnt nu op mijn scherm.

Minister Ben Weyts: Keigoed. (*Gelach*)

Koen Daniëls (N-VA): Het geluid is opnieuw aangezet. Mevrouw Grosemans, u geniet te zichtbaar van het feit dat u de microfoon hebt kunnen uitzetten. U kunt het niet verbergen. (*Gelach van de voorzitter*)

Collega's, wat dit dossier over de erkenning van diploma's door NARIC betreft, moeten we de audit afwachten en bekijken welke elementen daar wel en niet in zitten en daar eventueel nog wat bijkomende vragen over stellen wanneer de zaken die ik heb genoemd, er niet in zitten. En uiteraard moeten we proberen een evenwichtige procedure uit te werken.

De voorzitter: Collega's, ik vraag jullie om tijdig aan te geven of jullie willen aansluiten, want er zit vertraging op het systeem. Wanneer we dan in de procedure zitten, kan ik jullie niet meer aan het woord laten.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over inschrijvingen in scholen in coronatijden
– 2307 (2019-2020)**

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): In Schooldirect van 19 mei 2020 werden in deze coronatijden een aantal zaken extra verduidelijkt. Onder andere ook over de inschrijvingen voor het schooljaar 2020-2021 kwamen een aantal zaken heel specifiek aan bod. Een belangrijk inzicht daarbij is dat het ontstaan van kampeer-toestanden en wachtrijen uitgesloten is.

Voor de inschrijvingen in het basisonderwijs, 1A/1B secundair onderwijs en het buitengewoon onderwijs wordt beschreven dat de inschrijving op afstand moet gebeuren.

In Schooldirect worden er drie mogelijke situaties omschreven. In de eerste meldde de school aan en wil ze starten met inschrijven. In de tweede wil de school

alsnog starten met aanmelden. In de derde wil de school vanop afstand, bijvoorbeeld digitaal, inschrijven.

Voor die laatste situatie lezen we het volgende: "Digitale inschrijvingen gebeuren chronologisch, dat is het moment dat in het inschrijvingsregister wordt genoteerd. Vermijd het indien mogelijk als je een capaciteitsprobleem hebt en dus leerlingen zal moeten weigeren op basis van capaciteit. Voorzie een performant systeem, zodat bij eventuele klachten de volgorde van de inschrijvingen gereconstrueerd kan worden."

Minister, kunt u verduidelijken wat de precieze mogelijkheden zijn voor de scholen die zullen moeten weigeren op basis van capaciteit en niet alsnog starten met aanmelden?

Kunt u aangeven hoeveel scholen er in dat geval zijn?

Als die scholen toch kiezen voor digitaal inschrijven op basis van chronologie, hoe kan een performant systeem er dan uitzien dat billijk is voor alle leerlingen en eventuele klachten en chaos vermijdt?

Ziet u mogelijkheden voor deze scholen om weer fysiek in te schrijven zodra u dat opnieuw hebt toegelaten?

Kunnen die scholen – als fysieke wachtrijen de facto niet mogelijk zijn – dan wel fysiek inschrijven op basis van chronologische volgorde?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Scholen die willen aanmelden, moeten een goedkeuring hebben van de Commissie inzake leerlingenrechten (CLR). Voor schooljaar 2020-2021 was er aanmelding van 49 procent van de scholen in het basisonderwijs, 16,6 procent van de scholen in het buitengewoon basisonderwijs, 28 procent van de scholen in het secundair onderwijs en 27 procent van de scholen in het buitengewoon secundair onderwijs.

Over het aantal scholen dat digitaal inschrijft, zijn er geen cijfers beschikbaar, aangezien hiervoor geen melding vereist is.

Wat de scholen betreft die moeten weigeren op basis van capaciteit, ontving het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI) voor 530 scholen minstens een mededeling niet-gerealiseerde inschrijving voor het schooljaar 2019-2020.

222 van deze scholen maken geen gebruik van een aanmeldingsprocedure voor de inschrijvingen voor 2020-2021. Dat zijn 68 scholen gewoon basisonderwijs, 29 scholen buitengewoon basisonderwijs, 115 scholen gewoon secundair onderwijs en 10 scholen buitengewoon secundair onderwijs.

We moeten inderdaad proberen een structurele oplossing te bieden om de capaciteitsnoden te lenigen. Daarbij zullen we de komende jaren nog bijkomende capaciteitsmiddelen toewijzen. Voor het opvangen van de noden die we verwachten tegen het schooljaar 2024-2025 in zowel het basisonderwijs als het secundair onderwijs, is er een bijkomend bedrag van 214 miljoen euro aan capaciteitsmiddelen voorzien voor de periode 2021-2024. Ik heb dat gespreid over verschillende jaren. In 2021 komt er 34 miljoen euro bij, 30 miljoen euro in 2020, 75 miljoen euro in 2023 en ook 75 miljoen euro in 2024. Die middelen komen bovenop de middelen die we al hadden toegewezen in 2019, namelijk 196 miljoen euro voor de periode 2019-2022. Er is dus een kleine overlap tussen die twee periodes.

We werken momenteel aan een nieuw Masterplan Scholenbouw, waarbij we die capaciteitsmiddelen natuurlijk ook zullen gebruiken. U mag het resultaat van die

oefening spoedig verwachten, waarbij we ook al meteen de verdeling van die extra capaciteitsmiddelen op begrotingsjaar 2021 aan gemeenten en onderwijszones met de grootste te verwachten tekorten toewijzen.

De plaatsen die via capaciteitsmiddelen worden gepland, worden idealiter voorzien als duurzame plaatsen. Het plaatsen van klasunits is in beginsel een noodoplossing die we natuurlijk trachten te vermijden door tijdig te investeren in bijkomende plaatsen in duurzame schoolgebouwen.

Basisscholen die gelegen zijn in gemeenten die aan de voorwaarden voldoen, komen in aanmerking voor een hertelling van de lestijden volgens de schalen die ook in het kader van de capaciteitsproblematiek bestaan. Die voorwaarden zijn vervat in een omzendbrief.

Voor het nieuwe Inschrijvingsdecreet zitten we natuurlijk met het probleem van de grote uitdagingen waar scholen momenteel voor staan, die toch van een totaal andere aard zijn. Ik denk niet dat het hoofd van de scholen nu staat op het voorbereiden en inschakelen in het nieuwe Inschrijvingsdecreet. Daarom zouden wij het nieuwe Inschrijvingsdecreet pas ingang willen doen vinden vanaf 1 september 2021, voor de inschrijvingen voor het schooljaar 2022-2023.

Een volgend punt zijn de richtlijnen met betrekking tot fysieke inschrijvingen en inschrijven op afstand. In deze coronacrisis is het maken van een schoolkeuze er niet eenvoudiger op geworden, zeker voor de groep ouders van leerlingen die nog niet ingeschreven zijn of aangemeld hebben. Deze groep situeert zich vooral in de hogere leerjaren in het secundair onderwijs, waar men pas kan inschrijven vanaf 18 mei.

In het basisonderwijs, 1A/1B en buitengewoon onderwijs konden inschrijvingen en aanmeldingen reeds starten vóór de coronacrisis.

Er zijn ook scholen, vooral in het buitengewoon onderwijs, die nog wachten om de inschrijvingen te starten. Deze scholen kunnen nog steeds de keuze maken om ofwel aan te melden ofwel de inschrijvingen vanop afstand te laten verlopen. Dat kan digitaal zijn, maar ook telefonisch.

Voor de hogere leerjaren is aanmelden natuurlijk geen oplossing, omdat daar louter de chronologie speelt. Daar is enkel inschrijven vanop afstand mogelijk.

Het is belangrijk een onderscheid te maken tussen het juridische aspect, de inschrijving van de leerling en het gebeuren daarrond: het bezoeken, het rondleiden, de gesprekken met de directie enzovoort. Beide moeten uiteraard verlopen conform de veiligheidsvoorschriften die vandaag gelden.

We onderscheiden vandaag drie fasen. Er zijn alle activiteiten voor de inschrijving, zoals de kennismaking met de school. Er is de inschrijving zelf, waarbij het inschrijvingsrecht moet worden gerespecteerd. Ten slotte heb je, na de inschrijving, de voorbereiding op de start van het schooljaar.

Wat alles voor en na de inschrijving betreft – de eerste en de derde fase – kunnen scholen uitzonderlijk ouders en leerlingen op school ontvangen voor bijvoorbeeld een rondleiding, een onthaal- of oriënteringsgesprek. Zo'n contact vindt plaats wanneer er geen leerlingen op school aanwezig zijn, steeds op individuele afspraak, met maximaal drie personen tegelijk en volgens de geldende veiligheidsmaatregelen. Zulke contacten zijn enkel bedoeld voor wie verminderde toegang heeft tot digitale alternatieven. Ik denk dat we dat ook hebben meegegeven via Schooldirect.

Opendeurdagen zijn niet mogelijk, maar digitale promotie, filmpjes, livesessies en onlinegesprekken natuurlijk wel.

Dan is er de inschrijving zelf. Dat is misschien nog het meest precaire. Je moet natuurlijk het inschrijvingsrecht respecteren. Die regelgeving bepaalt dat er gewerkt wordt met chronologie: wie eerst komt, eerst maalt. Dat is een zeer moeilijk element om te verzoenen met de coronarichtlijnen. We willen natuurlijk te allen prijze vermijden dat er kampeersituaties of zelfs gewoon lange wachtrijen zouden ontstaan. Dat risico is helaas moeilijk in te schatten. We weten uit het verleden dat dat soms heel spontaan ontstaat. Daarbij speelt een soort domino-effect: als er één ouder of grootouder wordt gespot, voelen andere ouders onmiddellijk de druk om hetzelfde te doen. Dikwijls bleek achteraf dat dat kamperen absoluut niet nodig was. We willen ouders, en zeker grootouders, ook niet voor een dilemma plaatsen dat ze moeten kiezen tussen het gezondheidsrisico en een zekere plaats voor hun kind of kleinkind op de school van hun voorkeur.

Daarom hebben we de fysieke inschrijvingen opgeschort. Inschrijvingen moeten op afstand gebeuren, net omdat kampeertoestanden altijd vermeden moeten worden. Ook inschrijven op afspraak is niet te verzoenen met de chronologische aanpak van het inschrijvingsgebeuren, met de ratio van wie eerst komt, eerst maalt.

Er moet dus vanop afstand ingeschreven worden. Dat kan digitaal, met een webformulier of telefonisch, met inbellen. Scholen vinden daarvoor ook meer info en richtlijnen op de website van onderwijs.vlaanderen. Met 'performant' wordt bedoeld dat de chronologie van de inschrijvingen kan worden gereconstrueerd bij eventuele klachten en dat het de eventuele grote vraag tot inschrijving van ouders technisch moet aankunnen. Bij aanmelden op chronologie geldt natuurlijk hetzelfde. Ook daar is de correcte registratie van het tijdstip cruciaal. Er is daarover uitgebreid overlegd tussen de administratie, de onderwijskoepels en het GO! om de ondersteuning voor scholen op elkaar af te stemmen.

Is dat nu het ideale? Neen, maar het is het best mogelijke, gezien de huidige omstandigheden. Ik besef dat het geen evidente opgave is voor scholen, maar het is helaas waar de situatie ons momenteel toe dwingt.

Scholen die aanmelden, kunnen uitzonderlijk en op afspraak gunstig geordende leerlingen inschrijven. Dat kan vanaf 25 mei. Die uitzondering is mogelijk, aangezien na het aanmelden de chronologie is uitgeschakeld. En dan kan er op afspraak worden gewerkt. Die uitzondering kan enkel wanneer er geen leerlingen op school aanwezig zijn, net zoals bij bezoeken, dus met maximaal drie personen tegelijk en volgens de geldende veiligheidsmaatregelen.

Hoe zit het met de mogelijkheden voor deze scholen om in de toekomst weer fysiek in te schrijven? En wat met fysieke wachtrijen? Graag morgen al, maar de situatie en de adviezen van de experts zijn duidelijk: kampeertoestanden moeten te allen tijde vermeden worden en de chronologie bij inschrijven moet gerespecteerd worden. Dat zijn de twee zaken die ons parten spelen. We blijven de evolutie natuurlijk opvolgen. Ik zal op tijd nieuw advies inwinnen bij de experts ter zake. Vanaf het moment dat er een versoepeling mogelijk is, komt die er. Maar vooralsnog heb ik daar geen witte rook.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Vanmorgen was er een soort van gesprek met de Ombudsdienst. Daar werd een pleidooi gehouden voor heldere communicatie. Het is in dezen ook belangrijk, zeker in tijden van corona, om de communicatie helder te houden. Ik heb zelf een zoon die straks naar het eerste jaar secundair onderwijs mag gaan. Ik heb het geluk wel een computer te hebben en zelf de info te kunnen opzoeken. Ik vrees toch dat het voor heel veel mensen, zeker nu er een nieuwe structuur voorhanden is in het secundair, niet altijd zo helder is wat de mogelijkheden zijn.

In Schooldirect werd er verwezen naar de mogelijkheid om leerlingen en ouders telefonisch te contacteren. Ik vroeg mij af hoe een school kan weten welke mogelijke leerlingen er zouden kunnen aankloppen om zich in te schrijven. Hoe kunnen scholen GDPR-gewijs – want de privacywetgeving is heel streng – toch die leerlingen die minder gemakkelijk de weg vinden via internet, bereiken?

Hoe kunnen we vanuit de overheid de hand reiken aan scholen die een capaciteitsprobleem hebben en hen begeleiden bij de inschrijving? Ook in het kader van de vragen die vanmorgen zijn gesteld, denken we dat we alles uit de kast moeten halen om ervoor te zorgen dat er geen juridische procedures opgezet worden.

Inzake oriëntering is het belangrijk om de taak van het CLB daarin te herkennen. Hoe kunnen we garanderen dat ouders en leerlingen de weg vinden naar het CLB, dat de loopbaan van leerlingen helpt begeleiden?

We zijn tot slot heel benieuwd naar het masterplan infrastructuur dat u aankondigde.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Ik ga een beetje stout zijn, maar ik denk dat de minister mij dat zal vergeven. Soms moet je een beetje stout zijn om je rechten te laten gelden. Ik ben dan wel geen Limburgse calimero, maar ik kom wel op voor de rechten van de Limburgers.

Ik had daarstraks, bij de vraag om uitleg over het hoge aantal ongekwalificeerde schoolverlaters in de provincie Limburg, gevraagd of u wist wie deelnam en of er überhaupt deelname was vanuit het Departement Onderwijs en het kabinet aan de onderwijstafels SALK. U zei dat u dat niet wist. Ik kan u nu bevestigen dat er wel degelijk een uitnodiging is gestuurd, zowel naar uw kabinet als naar het departement. Ik zou er dus voor willen pleiten dat u er vanaf de volgende vergadering voor wilt zorgen dat de stoelen die nu nog leeg zijn, ingevuld geraken.

De voorzitter: Dat was inderdaad heel stout.

De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, ik zal ook een beetje stout zijn. Ik had twee maanden geleden al een vraag om uitleg ingediend over de inschrijvingen in Vlaams-Brabant en de Rand rond Brussel – Regina Caeli, Lennik enzovoort –, waar er een overrompeling is en waar scholen met ellenlange wachtlijsten zitten. Dan is corona daartussen gekomen en werd gevraagd om onze vragen om uitleg om te zetten in schriftelijke vragen. Dat is ook gebeurd, maar ik heb daar nog altijd geen antwoord op gekregen. Ik zou er toch graag op willen aandringen dat dit gebeurt. Als die al klaar waren voor behandeling in commissie, dan is het toch maar een kleintje om dat antwoord schriftelijk te bezorgen.

De toestand in Vlaams-Brabant baart mij enorme zorgen. Ik denk dat het er nog op verslechterd is in deze periode. Ondertussen kunt u wat nieuwe cijfers geven. Ik zou graag hebben dat u kijkt wat we daaraan moeten doen, want ik ben daar niet gerust in, niet alleen in mijn eigen gemeente maar in verschillende gemeenten, omdat de druk vanuit Brussel zo groot is.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp-a): Ik heb ook nog een heel concrete vraag bij inschrijvingen in tijden van corona. Die vraag sluit een beetje aan bij wat mevrouw Vandromme daarnet zei.

Natuurlijk begrijpen wij dat fysieke inschrijvingen, en al zeker schoolkamperen, op dit moment te allen prijze vermeden moeten worden, gewoon omdat dat een

gezondheidsrisico zou inhouden. Maar we vinden het toch heel belangrijk dat het inderdaad ook billijk gebeurt. U verwijst dan, minister, naar het feit dat er inderdaad digitale alternatieven zijn, via de computer, via de telefoon, en dat het principe van chronologie daarbij wel te allen tijde gerespecteerd moet worden en dat scholen zich erop moeten organiseren om dat ook te bewijzen, maar ik vrees dat dat in de praktijk vaak zal betekenen dat het weer de ouders zullen zijn die het best geïnformeerd zijn, die hun kinderen het eerst ingeschreven zullen krijgen. Voor mij is het dan ook belangrijk dat het principe van 'wie eerst komt, eerst maalt', zich niet vertaalt in een recht van de sterkste. Daarom wou ik u vragen welke pistes u ziet om er toch voor te zorgen dat alle ouders ten minste een eerlijke kans krijgen bij de inschrijvingsprocedures.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Voorzitter, eerst en vooral denk ik dat het een goede zaak is dat we het nieuwe Inschrijvingsdecreet nu in coronatijden met een jaar hebben uitgesteld. Ik denk niet dat de scholen nu op nieuwe regelgeving zitten te wachten. Dat neemt echter niet weg dat we niet moeten wachten tot de zomer van 2021 om nieuwe regelgeving te bespreken. We kunnen onze werkzaamheden dus wel voortzetten, zodat de nieuwe regels tijdig geïmplementeerd kunnen worden. Maar op zich vind ik het positief dat het met een jaar is uitgesteld.

Daarnaast denk ik dat het verhaal dat de minister geschetst heeft inzake de plaatsbezoeken, goed in elkaar zit. Ik heb begrip voor de veiligheidsvoorschriften, maar een schoolkeuze is dermate belangrijk dat het niet voor iedereen voldoende is om op basis van filmpjes of een slideshow te gaan beslissen. Soms moet je een school eens zien, proeven, ervaren, en dan is een schoolbezoek nuttig en wenselijk. Ik verneem dat dat in de richtlijnen nu beperkt is tot leerlingen die minder toegang hebben tot digitale informatie, maar persoonlijk vind ik dat nogal strikt. Als andere mensen een school wensen te bezoeken en als dat in veilige omstandigheden kan verlopen, dan moet dat kunnen. Scholen zijn trouwens ook vragende partij om hun project in de markt te zetten. Als dat veilig kan en beide partijen, de leerlingen en de scholen, vragende partij zijn, dan zie ik niet in waarom dat beperkt zou moeten blijven tot die selectieve groep. Dat is een richtlijn, maar in hoeverre zal die ook zo strikt worden toegepast?

Wat het inschrijven zelf betreft, is het natuurlijk een heel kluwen. Je zit met die chronologie die aangetoond moet kunnen worden, maar ik begrijp ook wel ergens de opmerking van collega Goeman. We moeten niet naar een absoluut recht van de sterkste of snelste gaan, zeker voor die kwetsbare groep die minder digitaal aanwezig is. Voor die bezoeken is voor hen nu een regeling getroffen, maar zou er ook geen soort van begeleiding kunnen komen om hen te helpen bij de inschrijving? Daarmee wil ik niet zeggen dat ze voorgetrokken moeten worden, maar hun kansen moeten wel optimaal zijn om binnen dat inschrijvingstraject een faire kans te hebben.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Heel kort en krachtig: goed gedaan, mijnheer Brouns.

De voorzitter: Oké, twee rebelse Limburgers.

Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dank u wel.

Mijnheer Brouns is gaan lopen, die is het land uit. Maar misschien zal er tussen de stapels brieven inderdaad een uitnodiging liggen. Ik heb ondertussen bij het hoofd

van het departement nagevraagd of daar een uitnodiging is aangekomen en ik heb ook gevraagd om daar welwillend op in te gaan.

Wat de regeling betreft die ik heb toegelicht, heb ik uitvoerig overlegd met de koepels en onze administratie om die ondersteuning een beetje op elkaar af te stemmen. We communiceren met de scholen via Schooldirect. Wat ik heb beschreven, heb ik daar uitvoerig in geduid.

Als alternatief is er natuurlijk de digitale maar ook de telefonische weg. De telefoon kan worden beschouwd als een algemeen toegankelijk medium. En specifiek voor de kansengroepen werken we natuurlijk ook via de lokale overlegplatforms waarvan we veronderstellen dat zij het terrein het beste kennen.

Scholen kunnen ook nog kiezen om aan te melden. Ook daarvoor vinden ze de nodige informatie en richtlijnen. Aanmelden heeft natuurlijk als belangrijkste voordeel dat het de chronologie kan uitschakelen, dan wordt er op basis van toeval gewerkt.

Het masterplan infrastructuur komt eraan.

Wat de schriftelijke vraag van de heer Laeremans betreft, die zich ook stout waande: ik heb inderdaad wel een achterstand met betrekking tot de schriftelijke vragen. Ik sleep elke avond en nacht de curves mee, dat is een van de mappen die ik vaak onaangeroerd laat omdat het zoveel is en ik daar zoveel werk mee heb. Ik heb gezien dat ik vannacht tussen 3 en 4 uur nog een momentje heb, ik probeer zo snel mogelijk ook die vragen te beantwoorden.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, ik dank u voor het antwoord.

Voor de collega's die even wat minder flink waren: mijn zoon die straks naar het eerste jaar secundair onderwijs mag, hoorde vooral dat er niet altijd even flinke mensen in de commissie Onderwijs zitten. Hij is voornamelijk heel benieuwd hoe het volgend jaar zal lopen. Hij is net terug van één dag les en kijkt uit naar wat meer school.

Mijn bezorgdheid is in elk geval dat alle leerlingen een plaats krijgen op een school waar ze zich goed voelen en dat ook de leerlingen die geen ondersteuning krijgen of die het thuis wat moeilijker hebben, een plekje krijgen op school. Die bezorgdheid wordt hier gedeeld, minister. Ik hoop dat we de scholen kunnen ondersteunen in de zoektocht om die leerlingen maximaal op te sporen en het inschrijvingsrecht van elk kind te kunnen waarmaken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.